

thi jeg tror, at vi her ſtaa overfor et Tilfælde, hvor Alle ville erkende det private Initiativs Berettigheſe, nemlig et Tilfælde, hvor man er enig om en Reform's Nøddendighed, men hvor det miniſterielle Initiativ vigtig; og ſaa kan jeg heller ikke tro, naar vi gaa til et Udvalg, ſaaledes ſom jeg nu antager, at det vil blive Tilfældet, at dettes Arbeide vil blive frugteløſt. Det nytter ikke, at ærede Medlemmer ſige, at der Intet vil komme ud deraf, thi det vide de ikke. Der er ikke nogen Grund i og for ſig til at antage det. Mener man, at den Opgave, ſom ſtilles Udvalget, eller ſom Udvalget kan ſtille ſig, er for ſtor, ſaa er der ikke Noget i Veien for, at Udvalget begrænſer Opgaven, at det førſt tager et Stykke af det Materiale, der foreligger, for, og ſaa ſiden gaar videre; men ialtſald antager jeg, at der vil komme det ud af Forhandlingerne og Udvalgets Arbeide, at den offenlige Mening vil blive ſtærkere rettet paa diſſe Spørgſmaal, og at vi igennem den Diſkuſſion, vi forhaabentlig maa komme til, ville give baade den offentlige Mening, og hvad jeg vil kalde Sagskundſkaben paa diſſe Omraader, ny Stimulus til at beſtjæftige ſig med diſſe høiſt vigtige Sager. — Det kan ſelvfølgelig ikke falde mig ind paa denne Tid af Diſkuſſionen at tage nye Punkter op. Jeg puffer kun at gjøre nogle enkelte Bemærkninger med Henſyn dels til Uni-verſitetet, dels til de lærde Skoler. Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 2den Valgkreds (Brig) ligesom andre Medlemmer, der have havt Ordet fra den Side, mod den Kritik af Uni-verſitetets Virkemaade, ſom fremkom fra det ærede Medlem for Langeland (Brandes), ſtillede navnlig en Hovedſætning, ſom det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 2den Valgkreds udtrykte omtrent ſom ſaa: Man maa dog ikke glemme, at Uni-verſitetets egentlige Hovedopgave er Wiſenſkabens Fremme. Nu, i den Almindelighed kan man give det ærede Medlem Ret; ſelvfølgelig er Uni-verſitetets Hovedopgave Wiſenſkabens Fremme; men de lærde Skolers Opgave er jo ogſaa paa en Maade Wiſenſkabens Fremme. Man maa kun ikke glemme, at baade Uni-verſitetet og de lærde Skoler fremme Wiſenſkaben paa en eie-dommelig Maade, ſom kun er en af de Maader, hvorpaa Wiſenſkaben ſkal fremmes. De fremme den nemlig kun gennem Underviſning; de lærde Skoler give paa Wiſenſkabens Grund en Jordan-ſeſſe til Uni-verſitetet, og Uni-verſitetet meddeler de Studerende Wiſenſkabens Reſultater og den for-nødne Veiledning til at gjøre dem frugtbringende indenfor det beſtemte Studium, men det meddeler dette gennem Underviſning. Der er imidlertid en anden Maade at fremme Wiſenſkaben paa; og ſaa den enſomme Granſter, der ſidder ſjernt fra Uni-verſitetet i ſin Stue og granſter og ſøger Sandheden og bringer Wiſenſkaben videre paa det Omraade, ſom er Gjenſtand for hans Underſøgelſe, fremmer Wiſenſkaben; men jeg tror, at det vilde

føre til høiſt uheldige Reſultater, hvis man ſammen-blandede og forverlede de to Ting, hvis man vilde be-tragte det ſom Uni-verſitetets Opgave at fremme Wiſenſkaben paa den iſtſnævnte Maade; thi det vilde føre til Profeſſorer, ſom vilde betragte det ſom deres Opgave at fremme deres, nemlig Profeſſoreernes, wiſenſkabelige Udviſning, og ſom deres Hovedopgave at virke for Wiſenſkabens Fremme rent i Almindelighed taget. Det tror jeg vilde være en urigtig Opfatteſe. Det vilde føre til, at Studenterne ved ſlige Forelæſninger kun mødte ſom et Slags Publikum, der var Wiſne til, at den vedkommende Profeſſor gif videre, eller at den paagjældende Profeſſor førte ſin Wiſenſkab videre; men det er ikke Me-ningen med et Uni-verſitet. Derfor kan jeg ikke være enig i, at en Wiſenſkabsmand, ſom for ſit Fag vil have ſtor Betydning, naar han ikke er ſkiftet til at meddele Reſultaterne af ſine Under-ſøgelſer, ſkulde være egnet til Profeſſor. Han kan være en ganſke fortrinlig Wiſenſkabsmand, ſom Samsundet kunde være ſærdeles opfordret til at ſtøtte og bevare, men han vil ikke være ſkiftet til Profeſſor; han kan være en udmærket Wiſenſkabsmand, men aldeles uſkiftet til Profeſſor. Jeg tror alſaa, at i den Betragtning, ſom det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 2den Valgkreds ſtillede i Spidsen, ganſke viſt ligger et Kjørnepunkt, men at det dog er nødvendigt noget nærmere at ſe, at ved at Uni-verſitetet kun har eller ialtſald ſom Hovedſag har Wiſenſkabens Fremme ad en ganſke beſtemt Veie, nemlig gennem Underviſning, ville vi ſaae Løsningen paa ikke ſaa praktiſke Spørgſmaal. Jeg ſiger, at i den Betragtning ligger f. Ex. Løsningen af et Spørgſmaal, ſom man har op-takſet under diſſe Forhandlinger, nemlig om man burde nøies med en Profeſſor ved Uni-verſitetet, naar han i en længere Mærcke kun havde en enkelt Tilhører eller ſlet ingen. Jeg ſiger ubet-tinget: Nei, en ſaadan Mand bør ikke være Profeſſor; han er ikke ſkiftet dertil. Han kan godt have ſtor Betydning for Samsundet, men lad os yde ham den Underſtøttelſe, ſom han har Krav paa, og ſom Samsundet er intereſſeret i at yde ham, ad andre Veie. Lad os ſætte ham op paa Finantsloven med en Hovedopgave, eller lad os gaa hvilkenſomhelſt anden Veie, vi ville, men lad os ikke bilde os ind, at han er ſkiftet til at være Profeſſor, eller at det er den rette Veie at under-ſtøtte en ſaadan Mand paa at gjøre ham dertil; thi derved vilde vi forvanſke hele Begrebet om et Uni-verſitet. I denne Sammenligning tror jeg ogſaa ligger Løsningen af et andet høiſt praktiſk og meget vigtigt Spørgſmaal, nemlig Løsningen af Spørgſmaalet om Manufaktionsveſenet. Det er klart, at for dem, der have den Opfatteſe, jeg her gjør gjældende, maa det med Rette være af ſtor Betydning, at en Wiſenſkabsmand ikke ſidder ved Uni-verſitetet, ſelv om han ikke gjør den mindſte Nyttie for de Studerende, men at man ſiger, lad dem ſaa ſøge Underviſning andetſteds,